

۲۰۱۸/۱۲/۲۰

مرجان کمال

برگشت دوباره بر یاداشت ها نگاهی مختصری به تاریخچه کابل از زنده یاد مرجان کمال به زبان فرانسوی

مترجم: فریده نوری

قسمت سوم

ای روی تو مهر انور من   وی مهر تو نقش گوهر من
ای یاد تو نقش عالم جان   ای نام تو زیب و زیور من
روزی که زبون و زار بودم   بودی تو یگانه باور من
در ورطه پی سخت زندگانی   افکار تو بود رهبر من
پیوسته چو مهر می درخشید   تصویر تو در برابر من
زیرا که تویی، تو جان مادر   یکتای زمانه دختر من

مرجان در کابل

آبادات تاریخی کابل باستان

دیوار های شهر کابل:

دیوار های کابل در عصر کابل شاهان در عهد کوشانی ها قبل از ظهور اسلام بالای کوه های آسمایی و شیر دروازه جهت نگهداری شهر کابل ساخته شده بود، و دارای دروازه ها بوده که یکی از دروازه ها بالای کوه آسمایی و دیگری بالای کوه شیر دروازه قرار داشت. امروز این دروازه ها از بین رفته و تنها از کوه ها در قسمت های گذرگاه و بالاحصار اثری از آن ها دیده می شود.

بالاحصار کابل که در بالای تپه زمرد قرار دارد قبل از اسلام ساخته شده، و ساختن آن سه قرن را در بر گرفت و در قرن پنجم میلادی کار ساختمانی آن ختم شد. بالاحصار که یک قلعه بزرگی بوده بر علاوه قصر پادشاهان، پایگاه نظامی برای دفاع کابل بوده است.

بالاحصار در طول تاریخ تخریبات زیادی را متحمل گردیده، و هر مرتبه به ترمیم دوباره آن پرداخته می شده. لکن بعد از شکست انگلیس ها، آن را به صورت بی رحمانه ویران نمودند.

بالاحصار کابل

در زمان تشکیل دولت یونان باختری در سنه ۳۲۷ قبل از میلاد مدنیت کابل به اوج خود رسیده بود، که میتوان از آثار باستانی یونانی - بودایی نام برد. این تمدن نه تنها در کابل و نواحی آن، بلکه در غزنی، بُست، گرشک، سیستان، سواحل سند و غیره امتداد یافته است.

از دوره یونانی ها، باستان شناسان زیادی حفاریات نمودند، از آن جمله میتوان از باستان شناس فرانسوی به نام آقای فوشه (Monsieur Foucher) نام برد.

در زمان کوشانی ها:

در عصر کوشانی ها که دارای امپراطوری بسیار بزرگ بودند، حدود امپراطوری شان، از یک قسمت آسیای مرکزی شروع، تا چین، فارس [ایران فعلی]، و یک قسمت هند شامل آن بود، و تماماً از کابل اداره می شد. در زمان پادشاهی "کنشکا"، که در بین سال های ۱۲۰ - ۱۶۰ میلادی سلطنت نموده است، امپراطوری شان به اوج قدرت رسیده بود.

به قرار مطالعات و تحقیقات از نقطه نظر باستان شناسی (Archéologie)، جامعه شناسی (Sociologie)، زبان شناسی (Linguistique)، نژاد شناسی (Ethnologie) و انسان شناسی (Anthropologie)، مدنیت کابل بالاتر از دو هزار سال قبل از میلاد قدامت دارد.

موقعیت کابل:

دره کابل در دو طرف دریای کابل موقعیت داشته، که این دریا از کوه پغمان سرچشمه می گیرد و طول آن ۷۰۰ کیلومتر تخمین گردیده است، همچنان دره کابل توسط کوه ها احاطه شده است، که یکی آن کوه آسمایی و دیگرش کوه شیر دروازه می باشد، این دو کوه یکی مقابل دیگر قرار دارد.

دیوارها بالای این دو کوه در زمان کابل شاهان اعمار گردیده و هم دارای دروازه ها نیز می باشد، که یکی آن فکر می شود در نزدیکی دهمزنگ و شاید نام گذرگاه دلیل همین راه دخولی باشد. و دیگر آن در بالاحصار باشد.

بالاحصار و دیوار های کابل یک مراتبه در زمان مغل ها ترمیم و دوباره سازی شد، و مرتبه دوم در زمان احمد شاه بابا و تیمور شاه مورد ترمیم قرار گرفت. بالاحصار کابل تا به عصر امیر شیر علی خان ارگ شاهی بود.

لاکن در جنگ های افغان و انگلیس ویران گردید.

کابل در بین هر دو کوه آسمایی و شیر دروازه، که هر کدام به ارتفاع یک هزار و دو صد متر می باشد، قرار دارد و دریای کابل شهر کابل را به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم نموده است.

مرجان در دامنه کوه بی تلویزیون برای نهال شانی

در بالای دریای کابل پُل ها برای عبور و مرور اهالی شهر اعمار گردیده تا رفت و آمد را در دو طرف دریا به هم ارتباط دهد.

این پُل ها عبارت اند از:

پُل گذرگاه، پُل شاه دوشمشیره، پُل خشتی، پُل سرخ، پُل سوخته، پُل آرتل، پُل باغ عمومی، پُل مکروریان، پُل چرخی، پُل محمود خان.

در مقابل پُل محمود خان یک برج ساعت که در زمان امیر حبیب الله خان [سراج الملت و الدین] ساخته شده بود، وجود داشت که در زمان جنگ های داخلی در سالهای ۱۹۹۲ الی ۱۹۹۶ میلادی مطابق به دهه ۱۳۷۰ هجری قمری این پُل ویران و برج ساعت تخریب شد.

پُل محمود خان

در زمان مغل ها و در وقت ظهیرالدین بابر، در چوک کابل بازاری پوشیده ساخت که به نام چهار چته یاد می گردید، لاکن انگلیس ها جهت گرفتن انتقام چهار چته و بالاحصار، هر دو را به آتش کشیدند و ویران ساختند.

ادامه دارد

تذکر: هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نبشته ها و مطالب دیگر این نویسنده را هم مطالعه کنند، با "کلیکی" بر عکس نویسنده، به آرشیف شان رهمایی می شوند.

نگاه مختصری به تاریخچه کابل (بخش سوم)

[marjan_kamal_negaahe_ba_taarikhtshaye_kabul_۳.pdf](#)